

1. WPROWADZENIE

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego” został opracowany w trybie i na zasadach określonych w przepisach o ochronie środowiska i obejmuje poszczególne komponenty środowiska zlokalizowane na obszarze powiatu.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego” został sporządzony na lata 2008 – 2011 i stanowi aktualizację dokumentu programowego opracowanego przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach w roku 2003.

Zgodnie z przyjętą strukturą Programu zdefiniowano cele średniookresowe do roku 2015 i sposób ich osiągnięcia (kierunki działań) do roku 2011.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego” został wykonany przy wykorzystaniu ankiet oraz innych materiałów uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Pińczowie, Urzędów Gmin z terenu powiatu pińczowskiego, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach, Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego oraz największych jednostek z sektora gospodarczego. Dla realizacji pracy wykorzystano badania i doświadczenia własne IGSMiE PAN, a także prace innych instytutów i placówek naukowo – badawczych oraz dostępną literaturę z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami. Zgromadzone dane zostały uzupełnione poprzez wizje lokalne, przeprowadzone ankiety oraz konsultacje z jednostkami samorządowymi oraz podmiotami gospodarczymi.

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego” został opracowany zgodnie z art. 17.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150). Zarząd województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14. Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio Sejmik Województwa, Rada Powiatu albo Rada Gminy. Z wykonania programu Zarząd Województwa, Zarząd Powiatu lub Zarząd Gminy sporządza, co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio Sejmikowi Województwa, Radzie Powiatu lub Radzie Gminy.

Postawione w Programie do osiągnięcia cele polityki ekologicznej Powiatu Pińczowskiego są zgodne z założeniami II Polityki Ekologicznej Państwa oraz z założeniami „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015”.

1.1. Cel opracowania

Ochrona środowiska powinna być zagadnieniem spójnym z całością działań realizowanych przez Powiat Pińczowski. Naczelną zasadą, która powinna być przyjęta w działaniach zmierzających do zdrowego i przyjaznego środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, taki rozwój, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, nie ograniczając możliwości realizacji potrzeb przyszłych pokoleń. Zrównoważony rozwój oznacza prowadzenie szerokiej działalności gospodarczej i społecznej przy jednoczesnym ograniczaniu lub eliminowaniu dalszej degradacji środowiska naturalnego oraz na podejmowaniu działań zmierzających do rewitalizacji zniszczonych elementów środowiska.

Nadrzędnym kryterium rozwiązań o charakterze strategicznym na wszystkich szczeblach zarządzania powinna być, zatem kontynuacja działań zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest to takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska przyrodniczego w stanie zapewniającym trwałe możliwości korzystania z nich, zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Umożliwia ona również harmonizację rozwoju społeczno-gospodarczego z ochroną walorów środowiskowych i powoduje konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką sektorową w pozostałych dziedzinach gospodarki.

Długoterminowym celem Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego jest dążenie do zrównoważonego rozwoju Powiatu, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana razem z nimi.

Sformułowanie podstaw polityki ekologicznej samorządu powiatowego wiąże się decydująco z określeniem celu tej polityki, który z jednej strony powinien uwzględniać krajowe i wojewódzkie zadania ochrony środowiska, zaś z drugiej strony tworzyć warunki do realizacji celów społeczno-ekonomicznych.

Na przyszły stan środowiska przyrodniczego powiatu pińczowskiego ma wpływ wiele czynników. Są to m.in.: tempo wzrostu poziomu życia mieszkańców, skala aktywności przemysłowo-usługowej, kierunki rozwoju rolnictwa i transportu, dostępność środków finansowych na inwestycje z zakresu ochrony środowiska itp.

Biorąc pod uwagę główne uwarunkowania i problemy ochrony środowiska w Programie na lata 2004-2010 [opracowanym przez Świętokrzyskie Biuro Rozwoju Regionalnego w Kielcach] za podstawowy cel polityki ekologicznej powiatu pińczowskiego przyjęto:

*Kompleksowa poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu pińczowskiego
zmierzająca do realizacji zasad ekorozwoju*

Biorąc pod uwagę przeprowadzoną analizę stanu aktualnego środowiska w latach 2004 - 2007 oraz ocenę zagrożeń i możliwości rozwoju gospodarczego powiatu, jako cel nadrzędny polityki ekologicznej Powiatu Pińczowskiego przyjęto w aktualizacji kontynuację podstawowego celu polityki ekologicznej powiatu:

Kompleksowa poprawa stanu środowiska przyrodniczego powiatu pińczowskiego zmierzająca do realizacji zasad ekorozwoju

Cel ten jest zgodny z celem generalnym sformułowanym w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020” oraz celem podstawowym w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015”

Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne. Do obowiązków powiatów należy, między innymi, wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska oraz odpowiedzialność za jakość życia mieszkańców. Członkostwo w Unii Europejskiej narzuca odpowiednie wymogi i osiągnięcie standardów UE w zakresie ochrony środowiska.

Efektywność działań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego zależy, w dużej mierze, od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania środków finansowych oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony ludności. Podejmowane działania powinny być prowadzone zgodnie z opracowanym uprzednio programem krótko- i długookresowym, sporządzonym na podstawie przeprowadzonej analizy sytuacji aktualnej i przewidywanych zagrożeń środowiska w rejonie.

Program Ochrony Środowiska dla powiatu pińczowskiego jest dokumentem planowania strategicznego, stawiającym cele i kierunki polityki ekologicznej samorządu powiatu i określającym wynikające z niej działania. Program nie jest dokumentem decyzyjnym, ale wspomagającym działania decyzyjne powiatu. Program powinien być wykorzystywany, jako instrument strategicznego zarządzania powiatem w zakresie ochrony środowiska, jako podstawa tworzenia programów operacyjnych i zawierania umów i porozumień z innymi jednostkami administracyjnymi i podmiotami gospodarczymi. Przygotowany Program stanowić powinien przesłankę konstruowania budżetu powiatu i jest podstawą do ubiegania się o fundusze pomocowe ze źródeł krajowych i Unii Europejskiej.

Realizacja zadań postawionych w Programie, służących do osiągnięcia celów ekologicznych z podziałem na poszczególne komponenty środowiska, powinna spowodować poprawę warunków życia mieszkańców poprzez zachowanie lub polepszenie walorów środowiska przyrodniczego przy uwzględnieniu charakteru rolniczego powiatu. Poszczególne wytyczne, zawarte w Programie powinny być respektowane i uwzględniane w programach i planach szczegółowych oraz w działaniach

inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska. Program służyć będzie koordynacji działań związanych z ochroną środowiska w powiecie.

Sporządzony Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego obejmuje następujące elementy:

- Charakterystyka ogólna obszaru powiatu pińczowskiego z zaznaczeniem rolniczego charakteru powiatu.
- Charakterystyka stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze powiatu w odniesieniu do poszczególnych jego komponentów.
- Obserwowane oraz przewidywane zagrożenia stanu środowiska przyrodniczego na obszarze powiatu.
- Cele ekologiczne postawione do osiągnięcia dla poszczególnych komponentów środowiska.
- Kierunki oraz zadania zmierzające do poprawy w zakresie ochrony środowiska w okresach krótko- i długoterminowych.
- Uwarunkowania realizacyjne Programu w zakresie koordynacji działań, źródeł finansowania oraz w zakresie zarządzania środowiskiem.
- Zasady monitorowania efektów wdrażania Programu.

Zgodnie z ustawą z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. Nr 96, poz. 603 z 1998 r.), powiat stanowi lokalną wspólnotę samorządową na określonym terytorium i powołany został do samodzielnego wykonywania określonych ustawami szczegółowymi zadań publicznych, na których realizację wyposażony został w środki materialne.

Wykaz zadań należących do powiatu zawiera art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U. Nr 142/2001 r., poz. 1592 z późn. zm.) i należą do nich w szczególności:

- edukacja publiczna,
- promocja i ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- polityka prorodzinna,
- transport i drogi publiczne,
- kultura i ochrona dóbr kultury,
- gospodarka wodna,
- ochrona środowiska i przyrody,
- rolnictwo, leśnictwo i rybactwo śródlądowe,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli,

- ochrona przeciwpowodziowa,
- przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy.

1.2. Cele polityki ekologicznej państwa oraz województwa świętokrzyskiego

„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego” wraz z wytyczonymi celami polityki ekologicznej powiatu, powinien i jest zgodny z założeniami II Polityki Ekologicznej Państwa oraz z założeniami „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015”.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku stanowi, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych (m.in. powiatów i gmin), które powinny prowadzić politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

Jako podstawowy warunek skutecznej realizacji polityki ekologicznej państwa wymienia się respektowanie zasady zrównoważonego rozwoju w strategiach i politykach w poszczególnych dziedzinach gospodarowania. Realizacja przyjętej polityki ekologicznej państwa opiera się na systemie prawa ochrony środowiska oraz programach, strategiach i polityce ekologicznej, określanych na różnych szczeblach administracji. Polityka ekologiczna państwa określa zasady i sposoby ochrony dziedzictwa przyrodniczego oraz racjonalne użytkowanie zasobów przyrody. Wskazuje na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, poprzez znaczny wzrost lesistości, utworzenie europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000, ochronę terenów wodno-błotnych, poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, poprawę klimatu akustycznego oraz ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych i poważnymi awariami przemysłowymi, a także przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz uporządkowanie gospodarowania odpadami. Obliguje do zrównoważonego wykorzystywania surowców, materiałów, wody i energii oraz do coraz większego rozwoju energetyki odnawialnej, nakazuje kształtowanie stosunków wodnych i ochronę przed powodzią. Głównym celem II Polityki Ekologicznej Państwa jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikające z narażenia na szkodliwe czynniki środowiskowe. Zgodnie z tym dokumentem, programy ochrony środowiska mają być ukierunkowane na osiągnięcie głównie trzech celów:

- ochronę dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Cele oraz zadania konieczne dla realizacji postawionych celów, z zakresu ochrony środowiska, dla Województwa Świętokrzyskiego zostały ujęte w „Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2015”. W dokumencie tym określono długoterminową

politykę ochrony środowiska dla województwa, przedstawiono cele do osiągnięcia, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu.

Realizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego” pozwoli na osiągnięcie w perspektywie długoterminowej, zrównoważonego rozwoju całego województwa, gdzie ochrona środowiska stanowi nierozłączną część procesów rozwojowych i jest rozpatrywana z nimi łącznie. Nadrzędny cel wojewódzkiej polityki ekologicznej został sformułowany następująco:

„Zrównoważony rozwój województwa, w którym środowisko przyrodnicze i jego ochrona mają znaczący wpływ na przyszły charakter tego obszaru i równocześnie wspierają jego rozwój gospodarczy i społeczny”.

Cel ten jest zgodny z celem generalnym sformułowanym w „Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020”:

„Wzrost atrakcyjności województwa fundamentem zintegrowanego rozwoju w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej”.

W Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Świętokrzyskiego określono zakres działań, które muszą być wdrażane na poziomie lokalnym. Zgodnie z wojewódzkim Programem do podstawowych zadań, których wdrożenie wymaga uczestnictwa powiatu należą:

- oszczędna gospodarka zasobami naturalnymi takimi jak woda, nośniki energii, wzrost lesistości w skali województwa,
- rozwój obszarów szczególnie chronionych,
- ekologiczna lokalizacja obiektów związanych z działalnością przemysłową,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gospodarka odpadami komunalnymi,
- zbieranie odpadów niebezpiecznych,
- rozwój zaplecza turystyczno-rekreacyjnego,
- usprawnienie ruchu podmiejskiego,
- optymalizacja transportu publicznego,
- edukacja ekologiczna.

Ważnym elementem polityki ekologicznej realizowanej przez powiat jest edukacja ekologiczna wymagająca współpracy zarówno z władzami województwa, jak i pozarządowymi organizacjami ekologicznymi.

Do kompetencji powiatu w zakresie szeroko rozumianej ochrony środowiska należy głównie:

1. W zakresie prawa ochrony środowiska:

- **Art. 91, ust.1** opiniowanie programu ochrony powietrza dla stref, w których poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,

- **Art. 92, ust. 1** opiniowanie planu działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu w danej strefie,
- **Art. 149, ust. 1** przyjmowanie wyników pomiarów wielkości emisji z instalacji,
- **Art. 150, ust. 1** wydawanie decyzji nakładających na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązku prowadzenia w określonym czasie dodatkowych (wykraczających poza określone w art. 147 ust. 1, 2 i 4 lub określone w trybie art. 56 ust. 1 pkt. 1) pomiarów wielkości emisji, jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych z tej instalacji lub urządzenia,
- **Art. 150, ust. 2** nakładanie w drodze decyzji, o której mowa w art. 150 ust. 1 obowiązku przedkładania przez prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia zobowiązanego do prowadzenia pomiarów, wyników tych pomiarów, określając zakres, terminy ich przedkładania oraz wymagania w zakresie formy, układu oraz wymaganych technik przedkładania,
- **Art. 150, ust. 3** nakładanie w drodze decyzji na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązku przedkładania dodatkowych (wykraczających poza określone w art. 149 ust. 1) wyników pomiarów wielkości emisji, jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych z tej instalacji lub urządzenia, określając zakres, terminy ich przedkładania oraz wymagania w zakresie formy, układu oraz wymaganych technik przedkładania,
- **Art. 152, ust.1** przyjmowanie zgłoszeń instalacji nie wymagających pozwolenia, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko,
- **Art. 152 ust. 4** wydawanie decyzji zgłaszających sprzeciw wobec przystąpienia do eksploatacji instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia,
- **Art. 154, ust. 1** wydawanie decyzji ustalających wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczących eksploatacji instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia, o ile jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska,
- **Art. 183, ust.1 w zw. Z art.376** wydawanie decyzji w sprawie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- **Art. 229, ust. 1 i 2** wydawanie w wyniku postępowania kompensacyjnego decyzji w sprawie pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz cofanie lub ograniczanie bez odszkodowania pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów z innych instalacji objętych postępowaniem kompensacyjnym w zakresie, w jakim uczestnicy postępowania wyrazili zgodę,
- **Art. 229, ust. 4** stwierdzenie wygaśnięcia decyzji o pozwoleniu na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wydanej w wyniku postępowania kompensacyjnego, jeśli nie stanie się ona wykonalna w terminie dwóch lat od jej wydania ,

- wzywanie prowadzącego zakład do przedłożenia wniosku o wydanie pozwolenia na emitowanie hałasu, w razie stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu poza zakładem,
- wydawanie decyzji ustalających poziom dopuszczalnego hałasu emitowanego do środowiska,
- **Art. 183, ust. 2** wydawanie decyzji w sprawie odmowy wydania pozwoleń: na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, ustalających poziom dopuszczalnego hałasu emitowanego do środowiska, na warunkach określonych w art. 186,
- **Art. 193, ust 3** wydawanie decyzji stwierdzających wygaśnięcie pozwoleń, o których mowa w pkt. 14, na warunkach określonych w art. 193,
- **Art. 183 ust. 2** wydawanie decyzji w sprawie cofnięcia lub ograniczenia pozwoleń, o których mowa w pkt. 14, na warunkach określonych w art. 194, 195, 196,
- **Art. 187 ust. 1** wydawanie decyzji ustanawiających w pozwoleniu emisyjnym obowiązek ustanowienia zabezpieczenia roszczeń z tytułu wystąpienia negatywnych skutków w środowisku,
- **Art. 190 ust 1-3** wydawanie decyzji o przeniesieniu lub odmowie przeniesienia praw i obowiązków wynikających z pozwolenia na zainteresowanego nabyciem całej instalacji, jeżeli daje on rękojmię prawidłowego wykonania obowiązków wynikających z pozwoleń emisyjnych, o których mowa w pkt. 14,
- **Art. 197 ust. 1** wydawanie decyzji określających zakres i termin wykonania obowiązku usunięcia negatywnych skutków w środowisku powstałych w wyniku prowadzonej działalności w decyzji o wygaśnięciu, cofnięciu lub ograniczeniu pozwoleń, o których mowa w pkt. 14,
- **Art. 198 ust 1** wydawanie decyzji orzekających o zwrocie ustanowionego zabezpieczenia, jeżeli po wydaniu decyzji o wygaśnięciu, cofnięciu lub ograniczeniu pozwolenia, prowadzący instalacje usunął negatywne skutki w środowisku powstałe w wyniku prowadzonej działalności lub gdy skutki takie nie wystąpiły,
- **Art. 198 ust 2** wydawanie decyzji orzekających o przeznaczeniu ustanowionego zabezpieczenia, na usunięcie negatywnych skutków w środowisku powstałych w wyniku prowadzonej działalności, jeżeli nie zostały one usunięte przez prowadzącego instalację,

W zakresie Ustawy z dnia 22 grudnia 2004r. o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji:

- **Art. 34** Wydawanie zezwoleń na prowadzenie instalacji objętej systemem
- **Art. 37** Wydawanie zgody na zakup przez prowadzącego instalację objętą systemem dodatkowych uprawnień do emisji z rezerw, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4 lit.b , w

przypadku nabycia tytułu prawnego do instalacji nieobjętej systemem , która zostanie zlikwidowana , a jej produkcja przejęta przez instalację systemem

- **Art. 47 ust 1** Może wyrazić zgodę na pokrycie różnic uprawnieniami do emisji przyznanymi wnioskodawcy na następny rok okresu rozliczeniowego, jeżeli z rocznego raportu wynika , że emisja rzeczywista była większa niż emisja wynikająca z liczby posiadanych uprawnień do emisji na dzień 31 grudnia danego roku

2. W zakresie geologii:

- udzielanie koncesji na wydobycie kopalin pospolitych na powierzchni do 2 ha i o rocznym wydobyciu do 20 000 m³,
- zatwierdzanie projektów prac geologicznych,
- przyjmowanie dokumentacji geologicznych i hydrogeologicznych.

3. W zakresie leśnictwa:

- sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa
- określanie zadań w przypadku nie wykonania obowiązku dotyczącego kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych i podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- zarządzanie z urzędu lub na wniosek nadleśniczego wykonania zabiegów zwalczających i ochronnych, w razie wystąpienia organizmów szkodliwych w stopniu zagrażającym trwałości lasów w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- przyznawanie środków z budżetu Państwa na pokrycie kosztów zagospodarowania i ochrony lasów związanych z odnowieniem lub przebudową drzewostanu, w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy szkody powstałej w lasach w wyniku oddziaływania gazów i pyłów przemysłowych oraz w przypadku pożarów lub innych klęsk żywiołowych spowodowanych czynnikami biotycznymi albo abiotycznymi zagrażających trwałości lasów,
- określenie zadań właścicieli lasów w zakresie zapewnienia powszechnej ochrony lasów w przypadku niewykonania obowiązków, o których mowa w art. 9 ust.1,
- wydawanie na wniosek właściciela decyzji w sprawie zmiany lasu na użytek rolny - dotyczy lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- przyznawanie na wniosek właściciela środków na częściowe lub całkowite pokrycie kosztów zalesienia gruntów określonych na ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub decyzją o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- dokonywanie oceny udatności upraw leśnych założonych na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,

- cechowanie drewna pozyskanego w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa oraz wystawianie właścicielowi lasu dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna,
- wydawanie decyzji w sprawie uznania lasu za ochronny lub pozbawienie go tego charakteru, w uzgodnieniu z właścicielem lasu i zaopiniowaniu przez radę gminy,
- określanie w drodze decyzji wydanej na podstawie inwentaryzacji stanu lasów zadań z zakresu gospodarki leśnej dla lasów rozdrobnionych o powierzchni do 10 ha nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- zlecenie sporządzenia uproszczonego planu urządzania lasu dla lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych,
- zlecenie przeprowadzenia inwentaryzacji stanu lasu, o której mowa w art.19 ust.3 ustawy o lasach,
- wydawanie decyzji w sprawie uznania lub nie uznania zastrzeżeń lub wniosków właścicieli lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa do projektu uproszczonego planu urządzania lasu,
- nadzorowanie wykonania zatwierdzonych uproszczonych planów urządzania lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- zatwierdzanie w drodze decyzji uproszczonego planu urządzania lasu, po uzyskaniu opinii właściwego terytorialnie nadleśniczego,
- wydawanie decyzji w sprawie pozyskania drewna w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa niezgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu lub decyzją, o której mowa w art.19 ust.3 ustawy o lasach,
- nakazywanie wykonania obowiązków i zadań w drodze decyzji, jeżeli właściciel lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa nie wykonuje obowiązków określonych w art.13 ustawy o lasach albo nie wykonuje zadań zawartych w uproszczonym planie urządzania lasu lub decyzji, o której mowa w art.19 ust.3 ustawy o lasach,
- wydawanie decyzji w sprawie przekazania w zarząd lasów państwowych gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa przeznaczonych do zalesienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub określonych w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- wydawanie opinii dla nadleśnictw w zakresie rocznego planu zalesiania gruntów nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- ustanowienie w drodze decyzji trwałego zarządu na rzecz Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad nad nieruchomościami przeznaczonymi na drogi krajowe, stanowiącymi własność Skarbu Państwa, zarządzanymi przez Lasy Państwowe.

4. W zakresie ochrony gruntów rolnych i leśnych:

- wydawanie decyzji o wyłączeniu gruntów z produkcji rolnej,
- prowadzenie spraw dotyczących rekultywacji gruntów rolnych i leśnych.

5. W zakresie zalesiania gruntów rolnych:

- prowadzenie spraw związanych z prowadzeniem upraw leśnych,
- przygotowywanie comiesięcznego wykazu osób, którym należy wypłacić ekwiwalent za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej,
- przygotowywanie kwartalnych wniosków na środki finansowe przeznaczone na wypłaty ekwiwalentów należnych właścicielom gruntów za wyłączenie gruntów z upraw rolnych i prowadzenie upraw leśnych,
- wydawanie decyzji dotyczących wstrzymania wypłaty ekwiwalentu i określenia warunków jego przywrócenia,
- w przypadku zniszczenia uprawy leśnej w wyniku celowego działania właściciela wydawanie decyzji o wstrzymaniu wypłaty ekwiwalentu oraz nakazaniu zwrotu kosztów sadzonek, kosztów sporządzenia planu zalesienia i pobranego ekwiwalentu – wraz z odsetkami ustawowymi,
- wydawanie decyzji przekazujących obowiązki związane z prowadzeniem uprawy leśnej i praw do ekwiwalentu w przypadku sprzedaży gruntu, na którym znajduje się uprawa leśna,
- dokonywanie oceny udatności upraw leśnych,
- rozstrzyganie o wypłacie 50% podwyżki ekwiwalentu za wyłączenie gruntu z upraw rolnych i prowadzenie uprawy leśnej, corocznie jednorazowo,

6. W zakresie gospodarki odpadami:

- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów przez podmioty prowadzące instalacje wytwarzające rocznie powyżej 1 tony odpadów niebezpiecznych bądź powyżej 5 000 ton odpadów innych niż niebezpieczne,
- wydawanie decyzji na wytwarzanie odpadów przez podmioty prowadzące instalacje wytwarzające do 1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie,
- zbieranie informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania nimi przez podmioty prowadzące instalacje od 5 do 5 000 ton rocznie odpadów innych niż niebezpieczne,
- wydawanie decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi dla podmiotów nie prowadzących instalacji wytwarzające rocznie powyżej 100 kg odpadów niebezpiecznych,
- zbieranie informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania nimi dla podmiotów nie prowadzących instalacji do 100 kg odpadów niebezpiecznych lub powyżej 5 ton odpadów innych niż niebezpieczne,
- wydawanie zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, zbierania i transportu odpadów,
- wydawanie zezwoleń na składowanie odpadów niebezpiecznych na wydzielonych częściach innych składowisk.

7. W zakresie rybactwa śródlądowego:

- zezwalanie na przegradzanie sieciami więcej niż połowy łożyska rzeki płynącej na wodach innych niż żeglowne,
- wydawanie kart wędkarskich,
- rejestracja sprzętu pływającego,
- ustanawianie strażników Społecznej Straży Rybackiej.

8. W zakresie gospodarki wodnej:

- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na szczególne korzystanie z wód,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na wykonanie, odbudowę, przebudowę lub rozbiórkę urządzeń wodnych,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na regulację wód oraz zmianę ukształtowania terenu na gruntach przylegających do wód, mającą wpływ na warunki przepływu wody,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na rolnicze wykorzystanie ścieków w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na odwodnienie obiektów lub wykopów budowlanych, jeżeli zasięg leja depresji wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na nawadnianie gruntów lub upraw wodą podziemną za pomocą deszczowni,
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,
- wydawanie decyzji ustanawiającej strefę ochronną ujęcia wody składającą się wyłącznie z terenu ochrony bezpośredniej ujęcia wody,
- opiniowanie projektów korzystania z wód dorzecza,
- nadzór nad działalnością spółek wodnych,
- nadzór nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych.

9. W zakresie łowiectwa:

- wyrażanie zgody na odstąpienie od zakazu określonego w art.9 ust.1 pkt.2 ustawy Prawo łowieckie (poza polowaniami i odłowami) płoszenia, chwytania, ranienia i zabijania oraz przetrzymywania zwierzyny,
- wydawanie zezwolenia na posiadanie i hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców,
- wydzierżawianie obwodów łowieckich polnych Polskiemu Związki Łowieckiemu,
- naliczanie Kołom Łowieckim należności z tytułu dzierżawy obwodów łowieckich,
- rozliczanie otrzymanego czynszu dzierżawnego między nadleśnictwami i gminami,

- wydawanie decyzji o odłowieniu lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej ze strony zwierzyny.

Przy tworzeniu powiatowej polityki ekologicznej układem odniesienia oprócz polityki ekologicznej państwa i województwa jest „**Strategia rozwoju powiatu pińczowskiego**”. Szczegółowa analiza zasobów powiatu pińczowskiego pozwala wskazać kilka niewątpliwych atutów tego terenu względem bliższego i dalszego otoczenia, są to m.in.:

- Brak zakładów uciążliwych dla środowiska.
- Sprzyjające warunki glebowo -klimatyczne dla rozwoju rolnictwa, a ze względu na niski stopień zanieczyszczenia środowiska szczególnie rolnictwa ekologicznego.
- Rozwinięty przemysł rolno – spożywczy.
- Znakomite walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz cenne zabytki architektury sprzyjające rozwojowi turystyki.
- Bogate złoża gipsu oraz wapieni

Ta sama analiza wskazuje równocześnie na pewne słabości i braki występujące na terenie powiatu, do najważniejszych można zaliczyć:

- Brak wizerunku powiatu jako obszaru sprzyjającego inwestycjom.
- Brak odrębnych komórek w urzędach gmin zajmujących się promocją oraz pozyskiwaniem inwestorów.
- Brak rozwiniętej bazy noclegowej i słabo rozwinięta sieć gastronomiczna dla turystyki.
- Niezadowalający stan urządzeń wodociągowych.
- Wysoki poziom bezrobocia i niski stopień wykorzystania zasobów siły roboczej.
- Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.
- Emigracja wykształconej młodzieży.

2. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA POWIATU PIŃCZOWSKIEGO

2.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Powiat pińczowski położony jest w południowej części województwa świętokrzyskiego. Zajmuje obszar o powierzchni 610 km². Jest dziesiątym pod względem powierzchni powiatem województwa. W jego skład wchodzi 5 gmin, w tym 2 miejsko-wiejskie: – Pińczów i Działoszyce i 3 wiejskie: Kije, Michałów, Złota. Największą gminą zarówno pod względem liczby mieszkańców jak i powierzchni jest Pińczów, najmniejszą – ze względu na powierzchnię - Złota (82 km²), a ze względu na liczbę mieszkańców - Kije (4 630 mieszkańców). Siedzibą Starostwa jest Pińczów zamieszkały przez 11 939 mieszkańców.

Powiat pińczowski od wschodu graniczy z powiatem buskim, od południa z powiatem kazimierskim, od zachodu z powiatem jędrzejowskim i miechowskim (województwo małopolskie), a od północno-wschodu z powiatem kieleckim ziemskim.

Większa część powiatu znajduje się w granicach makroregionu Niecki Nidziańskiej stanowiącej rozległe obniżenie pomiędzy Wyżyną Krakowską – Częstochowską, a Wyżyną Kielecką – Sandomierską, a tylko północna część stanowi fragment makroregionu Wyżyny Kieleckiej. Wysokości względne kształtują się na średnim poziomie 220 m n.p.m., a części południowo zachodniej sięgają 330 m n.p.m. W centralnej części powiatu płynie rzeka Nida, a na granicy południowej części, na odcinku ok. 4 km, rzeka Nidzica.

2.2. Sytuacja demograficzna

Powiat pińczowski zamieszkuje 42 291 osób (tabela 2.1.), co stanowi 3,3% ludności województwa. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 71,5 osób/km². Od wielu lat notuje się ujemny przyrost naturalny.

Tabela 2.1. Ludność powiatu pińczowskiego (stan na 31.12.2005 rok).

Wyszczególnienie	Liczba ludności	
	Ludność ogółem	Ludność miejska
Gmina i miasto Pińczów	22199	11939
Gmina i miasto Działoszyce	5692	1091
Kije	4630	
Michałów	4870	
Złota	4900	
Powiat ogółem	42291	13030

Źródło: GUS 2006

2.3. Warunki hydrologiczne

Powiat pińczowski położony jest, w większej części w zlewni rzeki Nidy, a tylko jego południowy fragment w zlewni rzeki Nidzicy. Obydwie rzeki są lewostronnymi dopływami Wisły.

Zlewnia Nidy – Nida jest najdłuższą rzeką województwa świętokrzyskiego, przepływa przez większość z wyjątkiem Michałowa i Działoszyce gmin powiatu pińczowskiego. Największym w powiecie pińczowskim dopływem Nidy jest Mierzawa, główna rzeka gminy Michałów. Nida jest typową rzeką nizinną, o płaskiej i rozłożystej dolinie, której szerokość w powiecie pińczowskim dochodzi do kilku kilometrów. Dolina rzeki jest podmokła, a okresowo podlega zalewaniu. Jej dno wypełniają gleby na podłożu organicznym a lokalnie torfy. Do Nidy wpada wiele małych bezimiennych cieków oraz liczne kanały melioracyjne, które głównie w okolicy Umianowic i Skowronna tworzą gęstą sieć cieków powierzchniowych. W rejonie Pińczowa występują liczne starorzecza Nidy. Nida należy do rzek o najwyższym odpływach wśród rzek województwa, w profilu Pińczów wynosi on 583 mln m³/rok.

Zlewnia Nidzicy – Nidzica przez teren powiatu przepływa na bardzo krótkim odcinku (około 3 km) przez teren gminy Działoszyce. Zlewnia Nidzicy należy do najuboższych w wodę. Odpływ roczny kształtuje się na poziomie 60 mln m³/rok.

Analiza udziału zasilania powierzchniowego do udziału zasilania podziemnego składającego się na odpływ rzeczny wskazuje, że na obszarze powiatu obydwie składowe odpływy znajdują się w równowadze.

Sieć rzeczna uzupełniają liczne, małe ciekі powierzchniowe i kanały melioracyjne oraz zbiorniki sztuczne i małe jeziora. Naturalnych zbiorników jest na terenie powiatu niewiele, znajdują się głównie w dolinie Nidy, a ich geneza związana jest z starorzeczami. Zbiorników sztucznych należących do typu dużej retencji (powyżej 5 mln.m³) nie ma na terenie powiatu. Jest natomiast siedem zbiorników małej retencji, a także liczne zbiorniki przeciwpożarowe (tabela 2.2).

Tabela 2.2. Zbiorniki wodne w powiecie pińczowskim.

Lp.	Gmina	Nazwa zbiornika	max powierzchnia zalewu [ha]	max objętość zbiornika [m ³]	funkcja
1	Pińczów	Orkanów	0,06	600	p. pożarowy
		Zawarża	0,03	150	p. pożarowy
		Sadek	0,03	150	p. pożarowy
		Kozubów	0,04	400	p. pożarowy
		m. Pińczów	7,00	160250	rekreacyjny
		Podłęże	0,03	90	p. pożarowy
		Włochy	0,02	80	p. pożarowy
		Chruścice	0,06	180	p. pożarowy
		Chrabków	0,03	120	p. pożarowy
		Uników	0,10	1600	retencyjny

Lp.	Gmina	Nazwa zbiornika	max powierzchnia zalewu [ha]	max objętość zbiornika [m ³]	funkcja
		Szarbków	0,03	120	p. pożarowy
		Skrzypiów	0,20	2000	retencyjny
		Bogucice	2,39	13000	retencyjny
		Marzęcin	0,10	800	p. pożarowy
		Gacki	5,50	330000	ret.- rek.
		Podkowa- Podgrabowiec	19.0	3230000	retencyjny
		Krzyżanowice	0,80	15000	retencyjny
		Zagość Stara	0,30	6000	p. poż
		łącznie: 35,72	łącznie: 3760540		
3	Kije	Kije	0,8	0,012	retencyjny
4	Michałów	Góry × 2		5000	p. pożarowy
		Przeclawka × 2		1200	p. pożarowy
		Sędowice		700	p. pożarowy
		Węchadłów		90	p. pożarowy
		Tur Górny		120	p. pożarowy
		Kalków		60	p. pożarowy
		Sadkówka		60	p. pożarowy
		łącznie: 10,35	łącznie: 7 230		
	Suma		46,87	3 767 770,012	

Źródło: Dane na podstawie ankiet wysyłanych do gmin (rok 2007) oraz POŚ 2003[SBRR Kielce].

Ponadto na obszarze powiatu znajduje się kilkanaście stawów rybnych o łącznej powierzchni 102,1 ha, w tym 101,1 ha — Gosp. Rol. Górki (Młodzawy Duże).

Szacunkowa ilość retencjonowanej wody w zbiornikach i stawach rybnych na obszarze powiatu wynosi 4 mln m³ (województwa około 67 mln m³). Stanowi to 7,3 % zasobów województwa.

W Pińczowie po utworzeniu nowego koryta Nidy powstał ok. 7 hektarowy zalew, o objętość max 160 tys. m³. Jednak w wyniku małego przepływu oraz ciągłego napływu substancji odżywczych, podlega on zamuleni (wody w okresie letnim ulegają zakwitowi i nie nadają się do użytkowania rekreacyjnego).

Pozostałe zbiorniki wodne mają głównie przeznaczenie retencyjne i rolnicze. Są niezbędne do utrzymania stałego poziomu wód gruntowych, stanowią również źródło zasilania wód podziemnych. Łagodzą skutki ekstremalnych zjawisk takich jak susza czy powódź. Retencja zbiornikowa jest zdecydowanie za mała i nie odpowiada potrzebom gospodarki wodnej powiatu. Nie pozwala na odpowiednie wyrównanie odpływów i tym samym nie ogranicza zagrożenia powodziowego w przypadku wezbrań wiosennych. Jest także zbyt mała dla potrzeb gospodarczych, zwłaszcza turystyki i rolnictwa.

Powiat pińczowski należy do terenów w których występuje niedobór opadów. Z bilansu parowania i niedoboru opadów obliczonego w okresie wegetacyjnym wynika, że obszar ten znajduje się w rejonie niedoborów opadów atmosferycznych kształtujących się na poziomie 200 mm (Program małej retencji..., 2006). Średnia roczna suma opadów atmosferycznych za okres od 1961 do 1991 w powiecie pińczowskim wynosi około 560 mm. Najwyższe opady notowane są w lipcu i sierpniu.

Rzeka Nida była i jest ważnym elementem gospodarki. Wykorzystywanie jej zasobów oraz niewłaściwe zagospodarowywanie doliny nie uwzględniające zasad zrównoważonego rozwoju doprowadziło do degradacji rzeki i jej doliny. Na skutek niewłaściwych regulacji koryta Nidy i przesuszenia obszarów konkurencyjnych pomiędzy Rębowem a Pińczowem, degradacji przyrodniczej uległa unikalna delta śródlądowa i pokrywające ją naturalne obszary podmokłe. Doszło do przyspieszenia przepływów i wypłycenia koryta rzeki poniżej uregulowanego odcinka, a co za tym idzie zwiększenia częstości wylewów oraz zabagniania gruntów rolniczych.

2.4. Ogólne warunki geologiczne i hydrogeologiczne

Obszar powiatu pińczowskiego wchodzi w skład Niecki Nidziańskiej stanowiącej rozległe obniżenie pomiędzy Wyżyną Krakowsko-Częstochowską, a Wyżyną Kielecko-Sandomierską. Niecka Nidziańska jest synklinorium wypełnionym głównie osadami środkowej i górnej kredy, utworami mioceńskimi oraz czwartorzędowymi.

Powiat pińczowski znajduje się w granicach występowania dwóch poziomów wodonośnych kredowego i czwartorzędowego. Najważniejszą rolę pod względem hydrogeologicznym odgrywiają utwory kredowe. Kreda na znacznym obszarze pojawia się pod cienkimi osadami czwartorzędu, a lokalnie na powierzchni. Pierwszy poziom wodonośny występuje w marglach i utworach marglisto – wapiennych wieku od mastrychtu do turonu. Wydajność z otworów waha się w granicach od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. Zwierciadło wód bywa swobodne, czasem lekko napięte. Poziom kredowy został objęty ochrona poprzez utworzenie w jego granicach głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 409 – Niecka Miechowska (południowy wschód). Zbiornik ma charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 2886 m³/h. Posiada on szczegółową dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją MOŚZNiL z dnia 14 lipca 1999 r. (znak DG kdh/BJ/489-6227/99), w której wyznaczono strefy ochronne dla zbiornika.

W czwartorzędzie wodonośne są osady piaszczyste i piaszczysto-żwirowe pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego i rzeczno. Utwory te występują w strefach dolinnych, a ich miąższość rzadko przekracza 15 m. Wydajność z tego poziomu osiąga maksymalnie wartość 30 m³/h.

2.5. Środowisko przyrodnicze powiatu

Krajobraz powiatu pińczowskiego jest niezwykle urozmaicony. Obszar ten wchodzi w skład makroregionu Niecki Nidziańskiej stanowiącej rozległe obniżenie pomiędzy Wyżyną Krakowsko – Częstochowską, a Wyżyną Kielecko - Sandomierską. Ponadto w granicach powiatu znajdują się Garb

Pińczowski, Dolina Nidy, Płaskowyż Jędrzejowski, Niecka Solecka, i Garb Wodzisławski. Najcenniejsza przyrodniczo jest dolina Nidy. Szeroka, rozłożysta dolina, z licznymi starorzeczami w których znajdują się ostoje ptaków wodnych i bobrów. Ponad dolina wznoszą się wzgórza Garbu Pińczowskiego, którego bogactwem są wapienie eksploatowane od ponad 1000 lat. Maksymalne wysokości nie przekraczają 300 m n.p.m., ale przewyższenia sięgają 100 m. Zbocza garbu porasta roślinność stepowa. Wiele gatunków jest bardzo rzadko spotykana w Polsce i nietypowa dla naszej szerokości geograficznej. Wśród muraw stepowych występują len włochaty, aster gawędka, zawilec wielkokwiatowy, dziewięciśń popłocholistny i miłek wiosenny.

Wapienne i gipsowe wzgórza oraz zbocza wąwozów porastają murawy kserotermiczne, a dolinki zajęte są przez zbiorowiska łąkowe. W wielu miejscach na wychodniach skał wapiennych rozwinęły się zjawiska krasowe. Liczne wąwozy, studnie, mosty skalne, jaskinie i leje dodatkowo urozmaicają krajobraz.

Powiat pińczowski należy do obszarów słabo zalesionych. Tylko około 18,6 % powierzchni powiatu zajmują lasy. Jest to jeden z niższych wskaźników lesistości na tle województwa, a także wyraźnie niższy od wskaźnika lesistości kraju (28,8%). Najwięcej lasów znajduje się w gminie Pińczów, w pozostałych gminach wskaźnik lesistości nie przekracza 10%. Występujące tutaj zbiorowiska leśne to przede wszystkim lasy świeże z fragmentami siedlisk borowych i olsowych.

2.6. Użytkowanie terenu i charakterystyka gleb

Na terenie powiatu pińczowskiego występują gleby o różnym stopniu urodzajności w tym:

- brunatne – przeważające w regionie, powstałe na lessach, glinach i piaskach gliniastych,
- czarnoziemny powstałe głównie na lessach i piaskach słabo gliniastych, posiadają one głęboki poziom próchniczny,
- rędziny utworzone na wapieniach i marglach, zalegające głównie na stokach,
- lekkie mady, gleby torfowe i murszowate występujące głównie w obrębie doliny Nidy i na terenach podmokłych,
- gleby biellicowe o słabej strukturze.

Znaczne obszary powiatu zajmują gleby o najwyższej klasie bonitacji. Są to grunty klasy I-IVb podlegające szczególnej ochronie, które nie powinny być przejmowane na cele nierolnicze. Dobrze rozwinięte gleby stwarzają dla rejonu bazę do produkcji i przetwórstwa owocowo-warzywnego oraz produkcji zdrowej żywności.

Pod wpływem czynników naturalnych oraz antropogenicznych zachodzą lokalnie procesy pogarszania właściwości użytkowych gleb. Główną przyczyną naturalnych procesów degradacji w powiecie jest położenie części gleb na stokach nachylonych, co powoduje ich splukiwanie i erozję.

Na terenie powiatu pińczowskiego działają gospodarstwa agroturystyczne oraz ekologiczne przyczyniając się do rozwoju bazy usług turystycznych związanych z niewątpliwymi walorami przyrodniczymi powiatu. W tabeli 2.2 przedstawiono aktualną strukturę gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych w powiecie (stan na rok 2007).

Tabela 2.2. Gospodarstwa agroturystyczne w powiecie pińczowskim (wg. Danych ŚODR w Maliszewicach, stan na rok 2007)

Lp	Gmina	Liczba gospodarstw agroturystycznych	Liczba pokoi	Liczba miejsc noclegowych	Liczba gospodarstw ekologicznych
1	Pińczów	5	13	36	1
2	Michałów	2	7	11	
3	Złota	2	6	12	1
4	Kije	1	3	6	1
	Razem	10	29	65	3

2.7. Sytuacja gospodarcza powiatu

Na terenie powiatu wg stanu na dzień 31 XII 2005 roku działało 2 336 podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON, w tym 213 z sektora publicznego, 4949 z sektora prywatnego, 116 spółek handlowych, 300 spółek cywilnych, 37 spółdzielni, 127 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, 1797 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą [GUS 2006].

Tabela 2.3. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według wybranych sekcji [dane za 31.XII.2005].

	Ogółem	Przetwórstwo przemysłowe	budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, składowanie, łączność	pośrednictwo finansowe	obsługa nieruchomości i firm
Gmina i miasto Pińczów	1164	134	139	443	43	116	41	114
Gmina i miasto Działoszyce	181	12	11	101	7	16	4	6
Kije	155	25	22	67	3	20	5	2
Michałów	154	18	16	63	6	18	4	14
Złota	143	13	23	63	4	10	5	9
Powiat	1797	202	211	737	63	180	59	145

Źródło: GUS 2006

• Przemysł rolno-spożywczy

Powiat pińczowski jest obszarem typowo rolniczym, 70 % (45 022 ha) gruntów stanowią użytki rolne, a 18 % (10 915 ha) lasy. Struktura użytkowania gruntów rolnych w powiecie pińczowskim przedstawia się następująco: grunty orne (34 806 ha), sady (937 ha), użytki zielone (9 143 ha), stawy (136 ha). Tereny zurbanizowane i nieużytki zajmują powierzchnię 6 756 ha, co stanowi 11 % ogólnej powierzchni powiatu. Rolnictwo stanowi ważny sektor gospodarki powiatu dający zatrudnienie dla większości mieszkańców.

Duże kompleksy gleb o dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej wykorzystywane są pod uprawy pszenicy oraz warzyw gruntowych, a także roślin pastewnych i przemysłowych.

Przetwórstwo rolno spożywcze.

Największymi zakładami spożywczymi wykorzystującymi produkcję rolną regionu są:

- Przedsiębiorstwo „Gomar” Przetwórstwo Owocowo – Warzywne, Zakład w Pińczowie,
- Natur Vit

Sektor hodowlany w powiecie rozwinięty jest na małą skalę. Do głównych zakładów hodowlanych należą:

- chlewnia w gminie Michałów (około 1000 sztuk tuczników),
- hodowla broilera kurzego - gmina Kije (90 000 sztuk),
- stacja unasienniania zwierząt – Brzeście, gmina Pińczów (30 buhajów, 40 knurów),
- hodowlane stawy rybne – Młodzawy , gmina Pińczów,

Średnio na jedno gospodarstwo rolne w powiecie przypadają 2 sztuki bydła.

W Michałowie znajduje się stadnina koni krwi arabskiej. Hodowla obejmuje 500 koni oraz 150 sztuk bydła.

Przetwórstwo produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego w powiecie związane jest z działalnością pięciu punktów uboju i przetwórstwa mięsnego:

- ubojnia w Iżykowicach, gmina Działoszyce,
- ubojnia z zakładem przetwórstwa mięsnego w Zagojowie, gmina Michałów,
- zakład przetwórstwa mięsnego w Przecławce, gmina Michałów,
- zakład masarski w Pińczowie.

• **Przemysł surowców mineralnych**

Na terenie powiatu znajdują się udokumentowane złoża surowców mineralnych, eksploatowanych lub przewidzianych do eksploatacji w przyszłości. Występowanie kopalni w postaci gipsów, wapieni i piasków wiąże się z rozbudowaniem na obszarze powiatu produkcji spoiw mineralnych, półfabrykatów oraz gotowych elementów budowlanych. Eksploatowany surowiec jest wykorzystywany przez duże przedsiębiorstwa produkcyjne powstałe przy miejscach wydobywania oraz przez mniejsze zakłady. Do najważniejszych przedsiębiorstw wykorzystujących lokalne surowce mineralne należą:

- RiGips Polska „Stawiany” Sp. z o.o. w Szarbkowie eksploatujące złoża gipsów „Borków – Chwałowice” posiadające wokół strefę ochronną,
- Nowa Dolina Nidy Sp. Z o.o. Kopalnia Gipsu „Leszcze” S.A.,

- Pińczowskie Zakłady Kamienia Budowlanego eksploatujące złożę wapienia „Pińczów”,
- LAFARGE „Nida Gips” Sp. z o.o.

Na terenie powiatu eksploatuje się ponadto:

- złożę gipsu „Winiary” stanowiące rezerwę surowcową dla zakładów przemysłu gipsowego,
- złożę piasku „Szczypiec” z przeznaczeniem dla celów budowlanych,
- piaskownia na terenie gminy Michałów

- **Pozostałe gałęzie przemysłu**

Poza omówionymi wyżej sektorami przemysłu, gospodarka regionu opiera się głównie o małe, prywatne przedsiębiorstwa. Niewielki przemysł koncentruje się głównie w gminie Pińczów. Najczęściej niewielka działalność produkcyjna łączy się z usługami i handlem. Wśród najliczniejszych zakładów produkcyjno - usługowych można wymienić:

- serwis samochodowy (mechanika, blacharstwo, lakiernictwo, elektryka, elektronika),
- naprawa sprzętu RTV , AGD oraz inne usługi elektryczne i elektroniczne,
- produkcja maszyn i urządzeń rolniczych oraz części zamiennych, obróbka metali i produkcja wyrobów metalowych ,
- zakłady fotograficzne ,
- tartaki,
- zakłady budowlane,
- firmy transportowe.

Powiat pińczowski nie posiada ujednoczonego systemu ciepłowniczego, nie funkcjonuje także system energetyki cieplnej o szerszym zasięgu. Większość gospodarstw jest ogrzewana we własnym zakresie (węgiel, miał, drewno, odpady drzewne). Na terenie miasta Pińczów funkcjonuje 61 czynnych kotłowni. W zdecydowanej większości ogrzewają jedynie budynek, w którym się znajdują lub 2-3 sąsiednie obiekty. Jedynie z kilku kotłowni wyprowadzona jest sieć cieplna, która ogrzewa nie tylko obiekty stanowiące własność użytkownika kotłowni. Podobnie przedstawia się sytuacja we wszystkich gminach, gdzie własne kotłownie mają przeważnie jedynie obiekty należące do gminy, w tym głównie szkoły i ośrodki zdrowia.